

Pomorske havarije

PH i GH

Pojam havarije

- ✦ Izvanredna šteta, gubitak ili trošak
- ✦ Na pomorskoj imovini → posada, brod, teret i vozarina
- ✦ Tijekom plovidbenog pothvata → od ukrcaja i polaska na plovidbu do dolaska u luku odredišta i iskrcaja tereta
- ✦ Glavna karakteristika → izvanrednost

Partikularna havarija

- Svaki izvanredni događaj, šteta, gubitak ili trošak koji se dogodio tijekom putovanja
- Nasukanje, požar, prodor vode, kvar motora,...
- Havarije: broda, tereta, vozarine
- Troškove snosi sam brodar
- Uzrok: viša sila, nemar, kriva procjena, nepažnja,...
- Likvidacija – utvrđivanje visine štete, troška,...

Generalna havarija

- 1. Izvanredna žrtva ili trošak
- 2. Namjerna i 3. razložna
- Radi zajedničke sigurnosti
→ Zbog 4. zajedničke opasnosti
- 5. Zajednički spas većeg djela imovine
→ uspjeh poduzetih mjera
- Podmiruju svi sudionici pomorskog pothvata, ne sam brodar → uvjet postojanje GH klauzule u ugovoru

- ◆ Lex Rhodia de Jactu
- ◆ York – Antverpenska Pravila 2004.
- ◆ YAR: Pravila o tumačenju, opća načela, tipični oblici i načela likvidacije
- ◆ YAR Pravila (ne konvencija)
→ nema zakonsku obvezu, nego se ugovara po želji
- ◆ GA if any, to be settled in accordance with YAR 2004
- ◆ FGA – Free of General Average

Pravni propisi o GH

Primjeri GH

- ✿ Bacanje tereta
- ✿ Štete nastale gašenjem požara
- ✿ Rezanje, odbacivanje, napuštanje brodske građe (izgubljena sidra u nekim uvjetima)
- ✿ Namjerno nasukanje (stranding/to touch and go)
- ✿ Nagrade za spašavanje
- ✿ Štete na stroju i kotlovima
- ✿ Troškovi tegljenja, iskrcavanja ili premještanja tereta
- ✿ Troškovi do i u luci zakloništa
- ✿ Gubitak vozarine
- ✿ Ne priznaje se zamjena starih, trošnih dijelova opreme.

Likvidacija GH

- ❖ Likvidatori
 - Likvidacija generalne havarije → matematički postupak utvrđivanja udjela svakog sudionika plovidbenog pothvata u GH
- ❖ Vjerovnička masa → zbroj svih šteta, gubitaka i troškova GH – vrijednost žrtvovane imovine.
- ❖ Dužnička masa → zbroj vrijednosti cijele imovine koja je u trenutku havarije bila na brodu – vrijednost žrtvovane i spašene imovine zajedno.

Likvidacija GH

- Šteta → gubitak ili oštećenje, šteta broda ili šteta tereta
- Trošak → gotovinsko plaćanje ili gubitak zarade
- Vjerovnička masa : dužnička → postotak doprinosa svakog sudionika i završna bilanca
- Tumačenje pravila o likvidaciji nije jednako svugdje u svijetu (npr. USA prihvaća i trošak punjenja potrošenih vatrogasnih aparata ili CO₂, a UK ne prihvaća).

Postupak zapovjednika

- ✚ On “stvara” GH svojim činom
- ✚ Upisivanje svih podataka u dnevnik → utvrđivanje bitnih elemenata
- ✚ Obavijestiti pravnu službu u kompaniji – kontaktiranje osiguravajućeg društva i vlasnika tereta
- ✚ Podnijeti u prvoj slijedećoj luci prijavu pomorske nezgode
- ✚ Utvrditi štete na brodu i teretu (i prezumirane)
- ✚ Havarijska obveznica
 - average bond
 - potvrda vlasnika tereta da će platiti udio u GH, a u zamjenu odmah dobiva teret (Lloyd’s Average Bond LAB 77)

Postupak zapovjednika

Prikupljanje sve dokumentacije za brodara:

- ☉ izvadak iz brodskog dnevnika
- ☉ kopija prijave pomorske nezgode
- ☉ popis tereta i plan tereta;
- ☉ kopije svih teretnica;
- ☉ sve havarijske obveznice i potvrde o jamstvima;
- ☉ izvješća o procjenama štete na brodu i na teretu;
- ☉ procjenu vrijednosti tereta;
- ☉ kopije svih računa i potrošenog materijala tijekom događaja;
- ☉ obračun troškova posade za vrijeme događaja (plaće, prekovremeni rad, uzdržavanje posade npr. u hotelu itd.).

